

კანონის არამართლობიერი გამოყენებით დღგ-ს გადახდელთა კვლავაც უკანონოდ ისჯებიან

მოქმედი საგადასახადო კოდექსის ბევრი მუხლი, რომ ერთმნიშვნელოვანი ვაგებით არ იკითხება და მაკონტროლებლებს მათი გამოყენებისას სხვადასხვაგვარი ინტერპრეტაციების შესაძლებლობა აქვთ, ამაზე ბევრჯერ გამომხვევლებია მკითხველის ყურადღება ჟურნალ „ბიზნესი და კანონმდებლობის“ ფურცლებზე. ამჯერად მინდა შევხებო მაკონტროლებლების მხრიდან სსკ-ს 140-ე მუხლით გათვალისწინებული ზოგიერთი მოთხოვნის დარღვევისათვის ფინანსური სანქციების არამართლობიერად გამოყენების ფაქტებს, რაც, საბოლოო ჯამში გადახდელთა არამართლობიერი და უკანონოდ დასჯის საფუძველი ხდება, კერძოდ:

„2. პირის მიერ დღგ-ს საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის შევსების დადგენილი წესის დარღვევა, რამაც გამოიწვია დღგ-ს თანხის შემცირება ან ჩასათვლელი დღგ-ს თანხის გაზრდა, – იწვევს პირის დაჯარიმებას შემცირებული ან ჩასათვლელად გაზრდილი დღგ-ს თანხის 100 პროცენტის ოდენობით.“

მას შემდეგ, რაც მაკონტროლებლებმა აღნიშნული სანქციის გამოყენება აქტიურად დაიწყეს (სწორედ ამ საკითხზე ვწერდი სტატიაში: **„დღგ-ს გადახდელთა დასჯის ახალი ტექნოლოგიები“** ჟურნალი „ბიზნესი და კანონმდებლობა“, №11 2008 წელი) სსკ-ს 248-ე მუხლის 1 ნაწილზე დაყრდნობით (2009 წლის 1 იანვრამდე მოქმედი სანქციის შესაბამისად) და იმ გადახდელებს, ვისაც ჩათვლები მიღებული ჰქონდათ სწორედ 248-ე მუხლის 1 ნაწილით გათვალისწინებული ნორმით (არაუგვიანეს საქონლის, მომსახურების მიწოდების განხორციელების მეორე დღისა), გაუუქმეს ჩათვლები და გაუვრცელეს ჯარიმები სსკ-ს 132-ე მუხლის შესაბამისად (გადასახადის შემცირებისათვის), დაიწყეს საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის გამომწერ პირთა დაჯარიმება 2 დღიანი ვადის დარღვევით გამომწერილი ანგარიშ-

ფაქტურების მიხედვით დაფიქსირებული დღგ-ს თანხის 100%-ის ოდენობით, რაც ზოგიერთ შემდეგ გარემოებათა გამო შემთხვევაში უკანონო და არამართლობიერია.

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, სსკ-ს 248-ე მუხლის 1 ნაწილი (2008 წლის 26 დეკემბერს №871 კანონით შეტანილ ცვლილებებამდე) მიანიშნებდა, რომ დღგ-ს გადახდელად რეგისტრირებული პირი ვალდებული იყო საქონლის/მომსახურების მიმღების მოთხოვნისას, გარდა საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებული 238-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებში აღნიშნული მიწოდებისა, მიწოდებიდან არაუგვიანეს მეორე დღისა, გამოეწერა საქონლის/მომსახურების მიმღებისათვის დღგ-ს საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა.

სსკ-ს მე-4 მუხლის („ვადების განსაზღვრა“) მეორე პუნქტიდან:

„ 2. ამ კოდექსით დადგენილი ვადის ათვლა იწყება შესაბამისი მოქმედების განხორციელების მეორე დღიდან. ამ კოდექსის მიზნებისათვის დღე შეიძლება იყო სამუშაო ან კალენდარული. თუ ეს არ არის მითითებული, ამ შემთხვევაში დღე არის სამუშაო დღე. ამასთანავე, ამ კოდექსის მიზნებისათვის, სამუშაო დღე ემთხვევა კალენდარულ დღეს, გარდა შაბა-

თისა კვირისა და საქართველოს შრომის კოდექსით განსაზღვრული უქმე დღეებისა.“ – სსკ-ს 248-ე მუხლის 1 ნაწილიდან გამომდინარე, როცა საგადასახადო კოდექსის, რომელიმე მუხლში თუ კონკრეტულად არ არის მითითებული სიტყვა „კალენდარული“, სწორედ რომ სამუშაო დღეები იგულისხმება და შესაბამისად ამ შემთხვევაშიც სწორედ საქონლის/მომსახურების მიწოდებიდან მეორე დღედ ათვლილ უნდა იქნეს მხოლოდ სამუშაო დღეები, რაც საგადასახადო შემომწებლებს რატომღაც „ავიწყდებათ“ და გადახდელთა გასვლითი თუ კამერალური შემომწებების დროს აღნიშნულ დარღვევებს კალენდარული დღეებით უფიქსირებენ. სწორედ მსგავსი შემთხვევა მოხდა ამას წინათ, როცა გადახდელთა (გამყიდველისა და მყიდველის) მიმართ 2007 წლის 13 აპრილს (პარასკევს) და 16 აპრილს (ორშაბათს) მიწოდებულ საქონელზე 2007 წლის 16 აპრილს გამომწერილ საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურით, დაფიქსირებული დღგ-ს თანხა მყიდველს მთლიანად 100%-ით გაუუქმეს (თითქოსდა 248-ე მუხლის 1 ნაწილით გათვალისწინებული საქონლის მიწოდებიდან არაუგვიანეს მე-2 დღისა გათვალისწინებული ვადის დარღვევით გამომწერილი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურით მიღებული ჩათვლა) და სსკ-ს 132-ე მუხლით გათვალისწინებული ჯარიმაც დააკისრეს, ხოლო მიწოდებულს სსკ-ს 140-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული დღგ-ს თანხის 100%-იანი ჯარიმა გადაახდევინეს, არადა, აღნიშნული საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა, სრულიად კანონიერად საქონლის მიწოდებიდან 13 აპრილიდან (პარასკევიდან) მეორე სამუშაო დღეს, 16 აპრილს (ორშაბათს) იყო გამომწერილი (14 აპრილი – შაბათი, ხოლო 15 აპრილი – კვირა არასამუშაო დღეები იყო).

ასევე ნაწილობრივ, მაგრამ მაინც არამართლობიერად ხდება მაკონტროლებელთა მხრიდან გადახდელთა დასჯა, აღნიშნული ფინანსური სანქციებით იმ შემთხვევაში, როცა რამდენიმე დღის, კერძოდ კი ზედიზედ ორი და მეტი სამუშაო დღის შემთხვევაში მიწოდებულ საქონელზე გამომწერილ საგადასახადო

დო ანგარიშ-ფაქტურის შესაბამისად მიღებული ჩათვლისას მთლიანად უუქმებენ დღგ-ს ჩათვლას და სსკ-ს 140-ე მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ 100%-იან ჯარიმას საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურაში დაფიქსირებულ დღგ-ს მთლიან თანხაზე უვრცელებენ.

უფრო გასაგები რომ გავხადოთ, ეს შემთხვევა, იგი კონკრეტულ მაგალითზე განვიხილოთ:

ვთქვათ, გამყიდველმა მყიდველს სასაქონლო ზედნადებებით მიანოდა საქონელი:

2007 წლის 2 მაისს (ორშაბათს) 5900 ლარის (მ.შ. დღგ-900 ლარი);

2007 წლის 3 მაისს (სამშაბათს) 11800 ლარის (მ.შ. დღგ-1800 ლარი);

2007 წლის 4 მაისს (ოთხშაბათს) 23600 ლარის (მ.შ. დღგ-3600 ლარი).

საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა კი გამოწერა ერთიანად 2007 წლის 4 მაისს (სამივე სასაქონლო ზედნადებით მიწოდებულ საქონელზე და მასში დააფიქსირა დღგ-თი დასაბეგრი ბრუნვა-35.000 ლარი, დარიცხული დღგ-5300 ლარი, სულ სარეალიზაციო ფასი (დღგ-ს ჩათვლით)-40300 ლარი). აღნიშნულ შემთხვევაში საგადასახადო კოდექსის 248-ე მუხლის 1 ნაწილით გათვალისწინებული მოთხოვნა (2009 წლის 1 იანვრამდე რედაქცია) დაირღვა არა მთლიან მიწოდებაზე 40300 ლარის საქონელზე, არამედ მის ნაწილზე, კერძოდ, 2007 წლის 2 მაისს მიწოდებულ საქონელზე (საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა ამ ნაწილზე გამოწერილია მე-3 დღეს). კერძოდ, 5300 ლარის საქონელზე, რომლის კუთვნილი დღგ შეადგენს 900 ლარს, შესაბამისად, 2007 წლის 4 მაისს გამოწერილი საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის მიხედვით გაუქმებას, დარიცხული დღგ-დან ნაწილობრივად გაუქმებას ექვემდებარება მხოლოდ 2 მაისს მიწოდებული საქონლის (5900 ლარის) კუთვნილი დღგ 900 ლარი, 4400 ლარი დღგ ექვემდებარება ჩათვლას, რამდენადაც იგი შესაბამისად 3 და 4 მაისს მიწოდებული საქონლის წილ დღგ-ს შეადგენს, რომელთა მიწოდებიდან საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურის გამოწერის დადგენილი ვადა (ორი სამუშაო დღე) არა არის დარღვეული.

სამართლიანობა მოითხოვს აღვნიშნო, რომ პირადად ჩვენთანაც,

როცა მაკონტროლებელთა მხრიდან შემონმების დროს, არ გათვალისწინდა აღნიშნული პროპორციული ჩათვლა, შემოსავლების სამსახურის მიერ საგადასახადო დავის განხილვის დროს აღნიშნული მოთხოვნა გადამხდელის მხრიდან კანონზომიერად ჩაითვალა და მაკონტროლებლებს დაევალით აღნიშნული კანონზომიერების გათვალისწინებით გადაეანგარიშებინათ ჩათვლების გაუქმება და შესაბამისი ფინანსური სანქციები, რომ იტყვიან „**სამართალმა პური ქაბა.**”

თუმცა აქვე ისიც მინდა აღვნიშნო, რომ სამართლიანობა ალბათ ალუდგათ მათ, ვინც ასეთ ფაქტებზე საჩივრით მიმართა შემოსავლების სამსახურს, ხოლო ისინი კი ვინც მსგავსი ფაქტები არ გაასაჩივრა (ალბათ, ასეთი უამრავია) სრულიად უსამართლოდ და უკანონოდ დაისაჯენ. საკითხავია, ვინ აგებს ამაზე პასუხს? უნებლიედ მიჩნდება კითხვა, მსგავს შემთხვევებში მაკონტროლებლები უფლებამოსილებას ხომ არ ამტკებენ?

ცხადია, მკითხველთა ნაწილი იკითხვს იმის თაობაზეც, რომ მას შემდეგ, რაც საგადასახადო კოდექსის 248-ე მუხლის 1 ნაწილში 2008 წლის 26 დეკემბერს შეტანილი ცვლილებებით ეს საკითხი მოგვარდა (2009 წლის 1 იანვრიდან საგა-

დასახადო ანგარიშ-ფაქტურა უკვე მოთხოვნიდან და არა მიწოდებიდან არაუგვიანეს მეორე დღისა უნდა გამოიწეროს), რაღა საჭიროა ამ საკითხებზე მსჯელობა? მათ მინდა ვუპასუხოთ, რომ სსკ-ს მე-5 მუხლის (ხანდაზმულობის ვადა) შესაბამისად მაკონტროლებლებს 6 წლის განმავლობაში ნებისმიერ დროს შეუძლიათ შეამოწმონ გადამხდელთა საგადასახადო ვალდებულებები და შესაბამისი გადასახადები და ფინანსური სანქციები დაეკისროს გადამხდელს. აღნიშნული საფრთხე ჯერ კიდევ კარგა ხანს იქნება, ამ წერილის მიზანიც სწორედ ის არის, რომ თუ მაკონტროლებლები „მსგავსი წესებით“ შეეცდებიან მათ დასჯას, ჩათვლების გაუქმებისა და ჯარიმების გავრცელების სურვილით, ისინი მოცემული მაგალითების შესაბამისად შეძლებენ მათი კანონიერი უფლებების დაცვას.

**სულიკო ფუტყარაძე,
საქართველოს ბიზნესმენტა
ფედერაციის აჭარის რეგიონული
ფილიალის თავმჯდომარე,
ექსპერტი**

**რამინ ცინარიძე
შოთა რუსთაველის
სახელმწიფო
უნივერსიტეტის დოქტორანტი**

გასწორება

ყურნალის წინა ნომერში (აპრილი-№4 2009წ.) სტატიის „მნიშვნელოვანი ცვლილებები ქონების გადასახადში,” სტატიის კორექტირებისას გაიპარა უზუსტობა, კერძოდ, სტატიის მე-3 აბზაცში, თავდაპირველ რედაქციაში მითითებულია, რომ კანონპროექტის ავტორები გვთავაზობდნენ ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის დაბეგვრის ობიექტიდან ამოღოთ ფიზიკურ პირთა საკუთრებაში არსებული (რომლებიც არ გამოიყენებოდა ეკონომიკურ საქმიანობაში), ავტომობილები, იახტები, თვითმფრინავები და მვეულმფრენები, რაც პარლამენტმა არ გაიზიარა და დაბეგვრის ობიექტიდან ამოღებულ იქნა მხოლოდ მსუბუქი ავტომობილები.

სტატიის მოცულობის შემცირების მიზნით, ზემოთ აღნიშნული კანონპროექტის ავტორთა მინიშნება ამოღებულ იქნა, შესაბამისად, დაირღვა მისი შინაარსიც, რისთვისაც მკითხველს ბოდიშს ვუხდით.

დამატებით გაუწყებთ, რომ 2008 წლის 26 დეკემბრის №871 კანონით შეტანილი ცვლილებების შესაბამისად, 2009 წლის 01 იანვრიდან ფიზიკურ პირთა ქონების გადასახადის დაბეგვრის ობიექტად სხვა ქონებასთან ერთად (გარდა ლიზინგით გაცემულისა) ქონების გადასახადით იბეგრება ფიზიკურ პირთა საკუთრებაში არსებული საანგარიშო წლის, წინა წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით რიცხული ქონება, მ.შ. იახტები, თვითმფრინავები და მვეულმფრენები (დაბეგვრის ობიექტს აღარ წარმოადგენს მსუბუქი ავტომობილები), აგრეთვე ფიზიკური პირის მიერ ლიზინგით აღებული უძრავი ქონება, დაუმთავრებელი მშენებლობა (აქვე მკითხველს გვინდა მივანიშნოთ იმის თაობაზეც, რომ მსგავსი შეცდომები გაპარულია საგადასახადო კოდექსების ახალ გამოცემებშიც, შესაბამისად, საჭიროა გადამხდელები ყურადღებით მოეკიდონ აღნიშნულს).